

ТИЖНЕВИК - REVUE HEBDOMADAIRE - UKRAÏNIENNE - TRIDENÏ

Число 41 (447). Рік вид. X. 11 листопада 1934 р. Ціна 2 фр. Prix 2 fr.

Париж, неділя, 11 листопада 1934 року.

Свідомий український елемент, що його події розкидали по всьому світі, скрізь, де лише він опинився, не припинив, а повів дальшу організовану боротьбу за ідеали, здійснити які не пощастило українському народові за минулої революції — здобуття незалежної Української Держави. І ми бачили, як майже скрізь на земній кулі повставали і ще далі повстають окремі українські громади й товариства, що ставлять собі за мету скупчення національних сил на чужині та продовження національної роботи в нових умовах, в нових обставинах.

Не скрізь одначе організація розпорощених українських сил, в залежності від ріжних причин, переходила однаковим темпом. В той час, як в Європі відразу були заснувалися окремі організації, а потім не лише прийшло до їх об'єднання по окремих країнах, а й повстало центральне об'єднання більшости української еміграції в Головні Еміграційній Раді, — на Далекому Сході, наприклад, ці процеси проходять значно повільніше. Коли окремі організації там тако-ж існують уже давно, то до їх ширшого об'єднання приходить лише тепер. Саме останнім часом надійшли вісти про організацію в Маньчжу-Ті-Го так званого Національно—чи як вони себе самі звать — Націоналістично-Державницького Фронту, що об'єднує українців тієї країни. А на чергу дня поставлено велике українське об'єднання на всьому Далекому Сході Азії, що має обійняти українські організації не лише Маньчжу-Ті-Го, але й Китаю й т. д.

Ми з великою приємністю вітаємо це загальне об'єднання наших національних сил на Далекому Сході саме в цей час непевного ста-

новища в світі, коли кожний день нам може принести великого для нас значіння події, — і саме як раз на Далекому Сході, — що разом з собою можуть принести свободу й українському народові.

Великі й відповідальні завдання можуть стати до виконання перед нашими організованими земляками на Далекому Сході, бо як раз їхнім чином там, на далекому охідньому кінці Азії може початися новий період у визвольній боротьбі нашої отчизни.

Але до успішного виконання таких завдань потрібна не лише міцна місцева організованість, не лише вміле й відповідне використання місцевих кон'юктур і можливостей. Для успіху всієї нашої широкої акції потрібне саме тісне погодження всіх її проявів, що в рідшаючу хвилину будуть, очевидно, мати місце не лише на Далекому Сході.

Європейська еміграція українська відділена від наших далекосхідних земляків великими просторами і наша спільна праця буде провадитися ріжно і в ріжних місцях. Але йдучи ріжними дорогами, ми всі йдемо й будемо йти до однієї тієї й самої мети—до здобуття незалежної державности Україні. А ця вища мета владно наказує нам повне погодження всіх наших зусиль, саму стислу координацію всіх наших чинів.

Але об'єднання наших сил та сама вижча мета вимагає від нас вже тепер, під час нашої підготовки до дальшої боротьби. Вітаючи тому зараз об'єднання українських організацій на Далекому Сході, ми висловлюємо разом з тим надію й наше переконання, що загальні інтереси української нації підскажуть нашим землякам, що будують ширшу організацію в Азії, і дальше об'єднання своїх сил з загально-українськими організаціями для спільної праці тісними збитими рядами на спільному українському фронті.

Листи до земляків

XXXVI.

Про Юду Іскаріотського та інших менших.

Був такий час, коли в російській літературі дуже жваво трактувалася проблема Юди. Оскільки пам'ятаю, справа йшла про його, так мовити, моральну реабілітацію.

Ставилось питання рубом. Чи могла б бути взагалі dokonana

велика визвольна жертва Христова, як би не було Юди Іскаріотського? А коли це так, то можливо, що і зрадництво Юди не було зовсім щось огидне, а являлося з його боку актом найвищої любови до Христа. Актом продажу своєї душі з тим, щоб він доконав тої великої місії, для якої прийшов на цей світ.

У мене ще тоді, з моїм хліборобським ладом природи, весь час залишався якийсь неприємний присмак од таких зальотів.

Я собі думав, що начеб-то саме тут нема місця для будь-яких мудровань та занадто глибоких психологічних розкопок. Людина продала за 30 сребренників свого Вчителя та тим самим виявила цілком зміст своєї душі. В ньому назавжди, в поучення всім майбутнім поколінням, зафіксувалося все, що є найбруднішого в людській природі, і недурно оповідання про вчинок Юди так міцно трималося протягом віків і обійшло весь світ, перейшовши глибоко в моральну свідомість самих ріжних народів.

Універсальність цього оповідання служить найкращим доказом того, що в людських почуттях, на якому б рівні не стояла суспільна та особиста мораль, маються вже здавна досягнуті межі, за які, невільно переходити, не викликаючи почуття загальної огиди, обурення та призирства. І кожний раз, коли нам доводиться бути свідком, чи чути про поступовання, що має своїм джерелом продаж, торгівлю моральними цінностями, зраду ідеям і особам, у нас мимоволі й автоматично висувається в пам'яті сумна постать першого Юди та багатьох інших, менших, що продовжували його ганебну працю по ріжних країнах та серед ріжних народів.

Ніде правди діти! Були вони в минулому і на Україні, не переводяться на ній і зараз.

* * *

Згадав я про це, коли прочитав у «Тризубі» про нові виступи відомого добродія Любченка, що колись був українським лівим «есером» та «боротьбистом», а тепер так завзято провадить «генеральну лінію» на Україні.

При всьому моему моральному несмаку що-до цієї особи, мушу бути йому вдячним за те, що він ще-раз документально довів, що «Тризуб» на Україні читається. Персонально-ж мені він зробив велику приємність, процитувавши кілька рядків з моєї статті. Одже маю втіху дізнатися, що високі достойники з Постишевської компанії звертають увагу на мої писання.

Мушу вам, мої панове, одверто признатися, що коли я розпочинав писати свої «листи», то більш всього тішився надією, що їх читатимуть і мої земляки на батьківщині. Більш того, ця надія була головним мотивом для їх писань. Сподівався я тако-ж і того, що згодом мені пощастить викликати і полеміку з тими моїми земляками, що ними зацікавляться.

Отже тепер я знаю, що їх там читають і використовують. Бо, коли Любченко та «іже з ним» використовують їх, захищаючи

«генеральну лінію», то хтось інший зробить з них пристойніший ужиток. Не всі-ж наші земляки, навіть на позиціях близьких до тов. Любченка, здібні лише на ролю Юди. Мабуть в багатьох збереглося й щире українське почуття і туга за свободою думки, і спомин про незалежну Державу Українську.

З моїх юнацьких років я пам'ятаю, яку чарівну силу має в і л ь н е с л о в о , коли воно попадає в таку темряву, як була в Росії за часів царату. А втім ці часи дитяча забавка, порівнюючи з режимом «робітничо-селянської» влади. Тому, коли навіть в сплюндрованій морально душі Любченка зберігається ще інтерес, хоча б службовий, до того, що пишеться у «Тризубі», то для інших довідатися про це може бути і великою радістю. Бо коли для одних це справа 30 сребреників, то для загалу, де живе не скорініма в пересічній людській природі потреба свободи і вільного слова, — тут знайдеться промінь, що освітлює сучасну безпросвітну тьму.

* * *

Тов. Любченко є типовий сучасний український тип Юди. Колись він стояв у лавах тих, що змагалися за незалежність Української Народньої Республіки. Він пам'ятає часи Петлюри й очолюваної ним боротьби, і тому він не може ніколи позбутися споминів минулого. Він мусить їх ганьбити, бо вони постійно печуть його своєю чистотою, своїм святим, з глибин української народньої душі зродженим натхненням.

Тому то ніхто інший, як Любченко, взяв на себе обов'язок громадського обвинувачувача в процесі СВУ. І це-ж він, від імени «українського громадянства», відважився підтримувати обвинувачення проти проф. Підгаєцького, що той свідомо труїть своїх пацієнтів комуністів. Того самого Підгаєцького, що врятував Любченка, з його партійним квитком, від паганої хвороби. Само по собі зрозуміло, що він не вірив ні одному слову своїх обвинувачень, а робив це, підпорядковуючись низким велінням Юдиної природи.

Характерно і зараз, що він відгукнувся, не маючи сили втриматися, на спомин про Петлюру та самогубство Хвильового і Скрипника. Юдина душа не може зтерпіти згадки про щось чисте, чесне, лицарське. А тому що в совітській пресі таких згадок ніколи не може бути, то доводиться шукати їх в емігрантських виданнях.

Юда Іскаріотський після свого вчинку ніколи не мав покою. Це й привело його до безславної загибелі. Такими безпокойними та непокаяними залишаються назавжди і його менші послідовники. Не мало їх зараз метушиться і на Україні. На превеликий жаль, Любченко не один.

І коли біблейський Юда кінчив своє життя, повісившись на

Народ, що мріє про самостійність, мусить думати про борців за неї!

---

1) Цілком приєднуючися до духу резолюції, що торкається захисту миру, я примушений зробити застереження, що торкається прийняття до Ліги Націй ССРСР, прийняття, що його резолюція кваліфікує як сприятливу реакцію проти небезпеки війни. В імені ваших українських товаришів я мушу довести до вашого відома, що наш Союз (як і сотки інших українських організацій) подав свій протест до секретаріату Ліги Націй проти допущення радянського союзу, що тримає наш край під військовою окупацією.

2) Докладчик п. Віола був ласкавий згадати в своєму цікавому слові про мою інтервенцію під час дебатів з приводу питання миру. Він говорив про наше право посылатися на принципи президента Вільсона, але він додав, що питання України можна розглядати, як «внутрішнє питання» ССРСР і, значить, інтервенція СІАМАС'у буде не легкою.

Я згоден, що не легко вирішити це питання, але я категорично заперечую твердження, що українське питання є внутрішнім питанням ССРСР. Насамперед не треба забувати, що радянський союз, згідно з його власною концепцією, зовсім не є простою державою, але чимось подібним до «Ліги Націй», в якій теоретично кожна держава, що входить до її складу, є абсолютно незалежною. Цей погляд, між іншим, було розвинено самим п. Літвіновим в його промові 18-го вересня в Лізі Націй. Дійсно, конституція союзу, що відповідає Партові Ліги Націй своїм артикулом четвертим, дає кожній з семи республік союзу (Росії, Україні, Білорусі, Закавказькій Конфедерації і трьом Туркестанським республікам) право вільного виходу з ССРСР. Таким чином, кслиб конституція ССРСР виконувалася, Україна моглаб покинути союз так само легко, як Японія чи Німеччина покинули Лігу Націй. Але гсверх конституції є в ССРСР комуністична партія, керована з Москви диктатором, що панує, як деспот, на цілому просторі союзу.

В теорії Україна є вільною бути членом ССРСР чи виїти з нього; але в дійсності є цілком безправною навіть з погляду радянського права: наш край підлягає режимові радянської окупації. Це проти нього становища ми й боремося. Я настоюю, що розглядати питання України чи Грузії, як питання внутрішні ССРСР, це значить створювати небезпечні прецеденти. Україна, як і Грузія, були з 1918 року по 1921 р. незалежними державами; вони були визнані офіційно радянським урядом, що перемовлявся з обома країнами, як з чужими державами, і загличив з Україною перемир'я, а з Грузією — мировий договір. Після цих дипломатичних актів послідували напади, війна і військова окупація Грузії й України. Чи можна в цих умовах уважати питання цих двох країн внутрішнім питанням ССРСР? Таким чином всякий нападник, що займає частину чи цілу територію свого сусіда, може заявити, що це є «внутрішнє питання».

З другого боку, коли заявляється українцям, кавказцям, туркестанцям, що їхні питання є внутрішніми, їх позбавляється всякої надії на вирішення їхньої долі мирним способом і в рямцях Ліги Націй. Красномовний пан голова Андро в своєму гарячому заглинку до миру сказав, натякаючи на мої слова, що він несправедливий мир ставить вище за справедливу війну. Я розумію почуття, що продиктували ці слова, я їх поважаю, але я не можу не сказати тут, що легше приймаються несправедливості, що торкаються інших, ніж ті, що торкаються нас самих... Нам, українцям, несправедливий мир, режим окупації коштує дорожче, ніж велика війна і війна за незалежність України: голод 1933 року, — наслідок окупації нашої країни, — нам коштував кількох мільйонів душ.

Ми бажаємо справедливого миру, але це залежить від Ліги Націй

**Чи Ви зложили свою жертву на українських інвалідів ?
Пожертви приймає УНГОДІ, Львів, Потоцького, 48.**

і від усіх тих, що мають вплив на цю установу, значить і від СІАМАС'у, щоб цей справедливий мир був встановлений мирними способами і щоб одчай не повів пригноблені народи до нового проливу крові. Я щасливий констатувати, що наш погляд відносно інтернаціональності характеру питання України й Кавказу знайшов підтримку в Лізі Націй, де шановний делегат Швейцарії пан Мстга в своїй промові 17-го вересня сього року заявив, що з прийняттям СССР до Ліги Націй питання Вірменії, Грузії й України лишаються відкритими. Кінчаючи цього листа, я сподіваюся, пане гслово, що в майбутньому ми можемо розраховувати на моральну підтримку СІАМАС'у, що уявляє з себе велику моральну силу й може підняти публічну опінію на користь справедливого миру в багатьох країнах.

Прийміть, пане гслово, запевнення широї відданости

О. Шульгія.

З міжнароднього життя.

— До ситуації.

На день коли писано ці рядки, міжнародня ситуація в Європі і у цілому світі неясна і неозначена. Назверх здається, що настала, ніби, якась тиша, може перед бурею, передишка, чи сигналізація. Для Європи це можна з часті пояснити фактом марсельської трагедії, яка ще не дійшла до свого судового епілогу, що за ним, відповідно встановленому матеріялу, можна буде говорити про ту чи иншу політичну акцію, спрямовану на ту чи иншу державу, чи на комплекс держав. Але це лише з часті й місцево; головна-ж причина полягає в тому, що міжнародні взаємовідносини з стадії виявленого чину перейшли до стадії підготовної, до моменту, коли попередній стаз річей заломився, а нового ще не встановлено, коли вже час неначеб-то вийти з таємних канцелярій і стати на одкриту путь, а не знати добре, куди та путь заведе та з ким власнею можна йти.

Ще на початках поточного року справа здавалася ясною. Два противних табори означалися точно, і на чолі їх стояли, з одного боку, Берлін та Рим, з другого — Париж, тоб-то ревізіоністи й антиревізіоністи, біля яких гуртувалися відповідні сили меншого масштаба. З боку від тих угруповань стояв Лондон, що повернувся до своєї історичної ролі арбітра, й стаючи то по тій, то по иншій сторні, встановлював коли не реальну рівновагу, то принаймні рівновагу дипломатичну. А ця остання в міжнародньому обороті часом дуже багато важить, бо дає можливість у миролюбний спосіб вирішувати ріжного роду, хоч би тільки й другорядні конфлікти. Досить однак було кількох фактів, щоб ця гадана рівновага пішла в непам'ять, щоб процес перерозподілу сил пішов по инших лініях, щоб з'явилися зрештою навіть нові центри гравітації.

Цими фактами, коли не говорити про менші, як констатує преса, були: 1) десятилітній польсько-германський пакт, що давав підклад для польсько-німецької співпраці; 2) виявлене польське намагання провадити міжнародню політику яскраво незалежну від Франції; 3) конфлікт між Гітлером і Мусоліні з приводу австрійського гагенкрейцерського путчу; і нарешті 4) напружені відносини між Малою Антантою та Угорщиною, зв'язані з тим, що в останній перебували чи перебувають і зараз хорватські біженці, що організували вбивство в Марселі югослов'янського короля. До цих чотирьох фактів можна було б додати ще три, а саме — розрив Рапальського совітсько-германського договору, наближення між Францією та СССР і вступ совітської Москви до Ліги Націй в Женеві. Але ці останні факти мають свої особливості, що виводять їх поза орбіту чисто європейських взаємовідносин.

Зміни зазначаються неначеб-то глибокі й далекосяглі, але передчасно було б розважати про їх напрями та можливості вже тепер; на сьогодні можна лише підкреслити, що до нових шляхів і до тих змін готуються обережно, бо передбачають на них багато труднощів і безліч комплікацій. Підходять до того в глибокій таємниці від широких мас, зачинають здалека. Так, голова угорської влади Гембеш іде до Варшави, неначеб-то на культурну прощу, годинами пересправаляє там з політичними чинниками найбільшого рангу, а повертаючися додому захоплений говорить про наукове й мистецьке угорсько-польське наближення.

Між польськими та угорськими кордонами лежить вузькою відповідно смугою територія Чехословацької республіки. Явна річ, що в Празі тою прощею Гембеша до Варшави дуже зацікавилися, може як раз тому, що свого часу, тоб-то в р. 1920, в час польсько-совітської війни, чехи не перепустили через свою територію до Польщі французького військового постачання, ні угорського корпусу, що вирушив був на допомогу полякам проти совітів. З цієї чи з якої іншої причини між Прагою та Варшавою розпочалися зараз якісь пересправи, але які, не може сказати ніхто, як це стверджує одна з найбільше поширених чеських газет Narodni Politika, що говорить про ті пересправи, що «про них нам ще не відомо, до якого роду міжнародних пересправ вони належать».

Це — з одного боку. З другого — преса європейська сповіщає, що у Відні Германія, через місцевих гагенкрейцерів та, як здається, за прикритим посередництвом місцевого германського посла фон-Папена, колишнього канцлера, веде пересправи про замирення австрійських націонал-соціалістів з австрійським урядом та про спільну співпрацю на користь Австрії та її незалежності. Виходить, що цим мели б бути неначе дуже задоволені в Римі та в Парижі, бо це йде по лінії їх політики дотримання австрійської самостійности, а втім і Франція, а особливо Італія, занепокоїлися.

Далі — на цей раз уже сам Гітлер в урядовий спосіб через французького посла у Берліні пропонує Франції наближення економічне й культурне, пересправи про плебісцит в Саарщині, ба навіть про поворот Германії до Ліги Націй. Пропозиції ті, однак, прийнято не то з досадою, не то з холодним скепсисом, бо-ж явна річ, що за те наближення доведлося б дати компенсації, які звелися б до визнання за Германією що найменше рівних прав на її озброєння, а може й ще до чого, як, наприклад, — до так званих вільних рук на східних просторах.

До цих, так мовити, пересправних спроб можна було б додати ще й багато інших, як, скажемо, конференцію балканських держав у турецькій столиці Анкарі, як змагання утворити спільний фронт з Балканської та Малої Антанти, до якого міг би, чи мав би пристати й СССР, що немає ще й досі певного пристановища в Європі; можна було б згадати ще й звістку про те, що ніби Гітлер закинув у Москві гачка, чи не повернув би СССР на втопану Рапальську стежку і т.и. Усі ці спроби й чутки говорять лише про те, що в Європі йде міжнародний квас, що надходить для неї час зміни й перерозподілу сил і впливів, що до того часу всі готуються ретельно і всі більше чи менше бояться його, бо для всіх разом з ним прийдуть великі труднощі, бо для де-кого з них, особливо на її сході, це може бути й часом кінця.

Така ситуація в Європі. В Азії, властиво на Далекому Сході її, так само не настав ще час рішення, а лише йде підготовання до нього. Готуються на місці, розташовуючи нові війська, висилаючи аероплани і все що потрібне для війни. Готуються і по-за Азією. СССР — у Європі на континенті, складаючи пакти, вступаючи до Ліги Націй то-що. Японія — так само найбільше в Європі, але на островах, в Лондоні, де зараз відбуваються попередні морські пересправи між делегаціями англійською, американською та японською. Мета тих пересправ — технічна підготовка морської конференції на початках року 1935, але що говорять там і про щось інше, це видно з того, що в пресі йдуть все чутки про економічне наближення англо-японське, про визнання Англією Маньчжурії,

навіть про англо-японський союз. Що в тому є правди, буде видно пізніше; тепер досить лише на основі того констатувати, що японська підготовка неначеб-то на доброму для неї шляху. З тою підготовкою японці наявно поспішаються, бо коли в Європі може і довго досить тягтися напружений стан, то на Далекому Сході справа стоїть инакше. Принаймні представник японського міністерства закордонних справ сказав у цих днях кореспондентові англійської газети News Chronicle такі слова:

Стан річей на совітсько-маньджурському кордоні зараз дуже неспокійний, і я боюся, що найменша іскра може там спричинитися до великої пожежи.

Почекаємо — побачимо.

Observer.

6 листопада с. р. в Сен-Клу під Парижем по довгих і тяжких терпіннях спочив навіки Голова Делегації Азербейджанської Республіки і бувший Голова її Парламенту

Алі Мардан бей ТОПЧИШАШІ

Про смерть давнього спільника і вірного приятеля України з глибоким жалем повідомляємо всіх земляків наших.

23 жовтня с. р. в одній з лічниць у Празі в молодому віці померла від тяжкої недуги

Лідія БУРМИСТРЕНКОВА

Поховано її на Ольшанському кладовищі.

Від Бібліотеки

Уже від кількох років певні особи й організації складають пожертви на Українську Бібліотеку ім. С. Петлюри в Парижі замість привітань і поздоровлень з нагоди Різдвяних, Новорічних та Великодніх свят.

Завжди вдячна за такі пожертви Рада Бібліотеки, просить українське громадянство і цього року відгукнутися в такий-же спосіб. На свята Рада видасть окремий листок таких осіб та організацій і розішле його всім, що складуть пожертви.

Просимо вже тепер озватися як надсилкою пожертви, так і точним текстом привіту і, — при бажанні, — з поданням своєї адреси.

Привіти на Різдвяні й ... річні свята приймаються до 10 грудня с. р.

Листування й гроші надсилати на адресу: M. Rudicev, 41, rue de La Tour d'Auvergne, Paris 9.

Хроніка

3 життя укр. еміграції. У Франції.

— 3 життя Української Бібліотеки ім. С. Петлюри в Парижі. За час від 15 серпня с. р. до 1 листопада Бібліотека дістала такі пожертви грошми: 1) Укр. Громада в Оден-ле-Тіші на лист ч. 657 — 58.50 фр., 2) Прог. О. Петро Білонь (Америка) — 15 фр., 3) філія Т-ва б. Вояків в Альгранжі — 98 фр. та прибутку з вистави — 26 фр., 4) Укр. Громада в Еші (Люксембург) — на лист ч. 694 — 61 фр., 5) філії Т-ва б. вояків в Моншанен — 25 фр., 6) Громада в Крезо на лист. ч. 666 — 33.70 фр.

За півтора місяці одержано всього триста сімнадцять фр. 20 с, А всього від початку року три тисячі п'ятсот вісім фр. 40 сант.

Рада Бібліотеки нагадує й просить тих, кому були послані листи для збірок пожертв, звернути увагу на мале поступлення пожертв і допомогти Бібліотеці.

За той же період одержано книги та інші речі від: пп. Юр. Пономаренка (Париж) — 3 кн., С. Калинця (Бразилія) — 1 кн., В-ва «Світ Дитини» (Львів) — 2 кн., Іл. Хмелюка (Париж) — 20 кн., Ів. Карбовського — 6 кн., М. Шумицького — 17 кн., Ф. Крушинського — 3 кн., Редакції «Вістника» (Львів) — 1 кн. Рел. «Тризуба» — 7 світлин, В-ва «Торбан» (Львів) — 3 нот пісень, ген. О. Удовиченка — 3 кн., П. Плевака — 5 кн. і 160 чч. журналів, Ред. «Розбудови Нації» (Прага) — 35 кн., Ос. Годунька (Львів) — 1 кн., В-ва «Українська Бібліотека» (Львів) — 1 кн. і Юх. Фолюшняка (Станіславів) — 1 кн. Всім жертводавцям та прихильникам Рада Бібліоте-

ки складає свою щирю й віддану подяку.

В Польщі.

— Поділ функцій в новообраній Головні Управі УЦК наступний: п. М. Ковальський — голова і керownik правничої секції, д-р П. Шкурат — заступник голови і керownik культурно-освітньої секції, полк. М. Садовський — секретар і скарбник, підполк. С. Білодуб — керownik організаційної секції, ген. О. Загородський — керownik інвалідської і гуманітарної секції.

— Відділ УЦК у Варшаві відбув 14 жовтня с. р. інформаційні збори членів відділу. На порядку денному була інформаційна доповідь голови Управи відділу підполк. Рибальченка про 3-ій делегатський з'їзд та доповідь члена Управи п. Денисенка про «Права й обов'язки члена Управи УЦК».

— Ширші сходини членів Союзу Українок-Емігранток у Польщі відбулися у Варшаві 10 жовтня с. р., на яких п. К. Чайківська зробила доповідь на тему «Кільки слів про Наталю Кобринську».

На сходинах показано було тако-ж різні способи в'язання.

— Союз Українок-Емігранток розпочав діяльність у «Дитячому клубі». Зібрання дітей відбуваються в помешканні Української Школи ім. Лесі Українки. Програм зібрань заповнюють дитячі розваги, співи й т. д., що провадяться під керownицтвом пань — членів Союзу.

Культурно-освітня секція Управи Союзу вживає заходів до засновання «Клубу середншкільників».

— В корпорації «Запорозжя» у Варшаві 13 жовтня с. р. відбувся чайний вечір, яким корпорація розпочала свою діяльність у новому шкільному році. Кошовий корпорації п. П. Холодний звернувся до присутніх з короткою інформаційною промовою, в якій торкнувся де-яких моментів з організаційного життя корпорації.

— 20 жовтня с. р. відбулася в корпорації доповідь проф. Р. Смаль-Стоцького на тему «Міжнародна політична ситуація».

В Чехословаччині.

— Європа та Далекій Схід — на таку тему відбувся 26. X. с. р. доклад проф. М. Славінського в Республікансько-Демократичному Клубі в Празі. Питання взаємовідносин на Далекому Сході — це справа дуже далекого часу, справа споконвічної боротьби між білою й жовтою расами, що виявлялась у великих інвазіях азійських племен до Європи й від якої таку страшну руйну колись понесла Україна. Інвазія азійських орд мала великі впливи на Московщину і в результаті цього повстав тип «євразійця», а з Московщини стала Євразія. Для Європи це загрозливе явище було парализовано захистом Європи Україною, що і в наші часи повторилося, коли тільки через спротив Україні большевики не ринулися своїм руйнуючим потоком на Європу.

Європа й Америка мають велике заінтересовання на Далекому Сході, але лише торговельного характеру — заінтересовання сировими продуктами Далекого Сходу. Тим часом як Росія, що посувалася до Азії суходолом, — цікавилася завжди територією й населенням Азії, бачучи історичну місію в захваті Азії. І нині совіти вважають своєю історичною місією насадження в Азії комунізму. Претензії на історичну місію в Азії має також і Японія, що, хоч і прийняла європейську інтелектуальну й матеріальну цивілізацію, але збе-

регла свою суто азійську, дуже високу культуру.

Конфлікт між Англією, Францією й Америкою з Японією може бути поладований мирним шляхом, поділом впливів цих держав на певні території Азії. Але конфлікт між Японією й совітами не може вирішитися дипломатичними шляхами, тут неминуча боротьба, до якої й готуються з такою енергією обидві сторони. Але це вже не буде боротьба між білою й жовтою расами, тут боротимуться євразієць з японцем за опановання азійськими народами, а для нас з цього може повстати грізна небезпека, коли євразієць переможе.

В Європі ще не вияснено відношення до цього конфлікту, але існує, хоч і дуже помилкове, переконання, що 160-тимілійний «російський» народ боротиметься за свою «соціалістичну» батьківщину. Відцілія — акція європейських політиків за визнання совітів, що дає совітам базу для дальшого існування.

Доклад викликав велике заінтересовання публіки й цікавий обмін думок на цю актуальну тему.

Перед початком доповіді голова зборів проф. Славінський нагадав присутнім про велике національне чеське свято 28. X — проголошення самостійності Чехословацької республіки, з огляду на що було проголошено «слава» президенту ЧСР Масарикові й послано було йому телеграму з поздоровленням. З. М.

— Похорон Лідії Бурмистрєнкової. В Празі на Ольшанському кладовищі відбувся похорон Лідії Бурмистрєнкової в присутності великої кількості її приятелів і знайомих, при співі українського хору і масі квітів, між якими відрізнявся вінок з жовто-блакитним прапором від Українського Жіночого Союзу, довголітнім членом якого була покійниця.

В Маньджу-Ті-Го.

— Недавно заснований в Харбині український театр при-

ступив до енергійної підготовки репертуару. На чолі трупи став відомий артист п. Мухин. Відбуватися вистави будуть в Українському Народньому Домі.

— З Зеленої України надходять до Харбину вістки про голод, що там панує, та про селянські заколоти.

— Спілка Українських Емігрантів у Харбині зробила збірку грошей та одержі для втікачів із Зеленої України.

— В Харбині засновано політичну організацію для Далекого Сходу — «Український Національно - Державницький фронт». На чолі організації стоять: д-р Мілько, п. П. Яхно й п. І. Світ — редактор «Маньджурського Вістника».

— В У. Н. Г. переобрано голову: замість п. Кулябко-Корецького обрано старого українського діяча на Амурі п. В. Кушнаренка.

— Харбинська радіостанція продовжує регулярні радіо-передачі української газети «Маньджурський Вістник».

«Маньдж. Вістник».

Бібліографія.

— Т. Шевченко. Том II. Поезії 1837—1842 р.р. За редакцією Павла Зайцева. Видання Українського Наукового Інституту, Варшава — Львів, 1934. 352 сторінки in 8-. Автопортрет Т. Шевченка з р. 1840 — року виходу в світ першого «Кобзаря». 12 ілюстрацій.

Першим із 16-ти томів повного видання творів Тараса Шевченка, що його розпочав Український Науковий Інститут у Варшаві, вийшов т. II. Містить цей том усі ранні поезії поета, написані до р. 1843, що своїм ідейним змістом і літературною формою становлять одну цілість, тоб-то т. II містить в собі вірші, що було надруковано в т. зв. «Чигирин-

ському Кобзарі в 1844 році (Думи мої, Перебендя, Тополя, Думка, До Основ'яненка, Іван Підкова, Тарасова ніч, Катерина), Гайдамаки та Причинна, На вічну пам'ять Котляревському, Думка («Вітре буйний», «Тече вода в синє море», «Тяжко-важко в світі жити»), На незабудь (В. Штернбург), Н. Маркевичу, Утоплена, Човен, Гамалія, Маряна-Черниця.

Том тако-ж містить в собі варіанти та уваги до тексту, що робить видання надзвичайно цінним для студій. Крім того, II том містить 17 поясняльних статей, що торкаються редагування тексту Шевченкових поезій, пояснень окремих творів і навіть одна з цих статей приносить російську жандармську оцінку політичного значіння першого «Кобзаря» Шевченка, відомості про що була змога знайти в російських архівах по революції. Всі ці пояснення роблять твори Шевченка ясними й зрозумілими, бо писав поет свої вірші в той час, коли багато чого не можна було сказати одверто і треба було промовляти до свого народу образами та аллюзіями. Тому видання, про яке йде мова, стає ще ціннішим і кориснішим.

Треба зауважити, що цим томом починає виходити в світ перше повне видання творів Шевченка, позбавлене якої будь цензури, під керівництвом українських учених, що особливо цінне, — і за що Українському Науковому Інституту в Варшаві український народ довго буде вдячним, — у той час, коли на сов. Україні окупаційна совітська влада весь час намагається з національного українського поета зробити співця якогось «передпролетаріату».

Доступна ціна видання — 2 злот. 50 гр. за том у Польщі, 8 фр. 50 с. у Франції й т. д. уможливило набуття його і незможним верствам. Нема чого говорити вже про те, що це повне видання творів Шевченка, що являється історичним, му- сить знайтися в кожній інтели-

гентній українській родині *).

Слідуючим томом має вийти в листопаді місяці с. р. том VII, що міститиме повісті Т. Шевченка: Художник, Наймитка, Варнак.

— Нові видання Українського Наукового Інституту у Варшаві: 1) Дмитро Чижевський — Філософія Г. С. Сковороди, 2) Проф. інж. І. Шовгенів — Водне господарство в басейні р. Дніпра на Україні (Дніпробуд і Великий Дніпро), 3) Інж. В. Іванис — Енергетичне Господарство України та Північного Кавказу, 4) Проф. Андрій Яковлів — Українсько-Московські договори в XVII—XVIII віках, 5) Leon Wasilewski — Kwestja ukraińska jako zagadnienie międzynarodowe.

— И. В. Свиг. «Украинский Дальний Восток» 43 стор. in 8-, з ілюстраціями. Ціна 10 амер. центів. Харбин. Адреса видавця: J. Sweet, P. O. Box 269, Harbin, Manchou-Kuo.

Брошура, автором якої являється відомий на Далекому Сході український журналіст і політичний діяч, редактор «Маньджурського Вістника» п. Світ, призначена для широкої пропаганди українського руху на Далекому Сході. Через це вона, очевидно, й видана московською мовою. Складається вона з таких частин: положення Зеленої України (Зеленого Клину), адміністративний поділ, населення, громадське українське життя, період 1917—1922 рр., організація української армії на Далекому Сході, натуральні багатства Зеленої України, висновки.

*) Див. оголошення Українського Наукового Інституту у Варшаві про повне видання творів Т. Шевченка в 16 томах у «Тризубі» ч. 38 (444) з 21 жовтня с. р., стор. 15-16. Там-же адреси представників Інституту в різних країнах, що приймають замовлення на видання. Адреса Українського Наукового Інституту у Варшаві — Warszawa, ul. Służewska 7, m. 4. Pologne.

Не дивлячися на малі розміри, брошура дає дуже багато інтересних відомостей, а крім того, в ясний спосіб ставить українську проблему, як проблему політичну на Далекому Сході. Автор пише, наприклад:

«Проблема Зеленої України має сьогодні дуже велике значіння не лише в зв'язку з початком нової епохи життя Східної Азії, але тако-ж ще й через те, що вона може забезпечити питання миру на берегах Тихого океану ...»

«Самостійна Зелена Україна, одержавши незалежність, може назавжди відкинути від берегів Тихого океану комуністичну загрозу і забезпечити в Східній Азії мир на вічні часи».

Українське суспільство може лише вітати появлення на світ подібних публікацій.

I. 3.

— Oldrich Zemek. Tagas Sevsenko. Brno 1933. Стор. 32. Ця невеличка, дуже чепурно видана книжечка, вийшла ще в минулому році, але, на скільки нам звісно, її поява пройшла майже непоміченою в нашій пресі. А тим часом вона вповні заслуговує уваги: це є коротка біографія Шевченка, написана чехом. Автор її мораван родом, служив в австрійському війську, попав у російський полон і вступив до чехословацького війська, яке формувалося на Україні, в північній Полтавщині. Він близько ознайомився з Україною й перенявся широкою симпатією до українського народу, до його літератури, до його визвольних змагань. Цю симпатію він зберіг до сього часу, й її живим доказом є ця книжечка про Шевченка, написана надзвичайно широко й тепло і видана торік Українською Громадою у Брні. Дохід з неї призначений на пам'ятник Шевченкові, як зазначено на книзі. Сам автор є поет; йому належить, між іншим, прекрасна збірка баллад про Шнільберґ, про цю страшну тюрму в Бернській цитаделі, де колись мучилися італійські, польські, мадярські й чеські революціонери, й яку прославив

італійський поет Сільвіо Пелліко книгою «Мої в'язниці». До свого життєпису Шевченка додав Ольджіх Земек невеличку поему «Кобзарь», в якій подає художній нарис життя Шевченка й поетичну оцінку його значіння для українського народу. Автор служить тепер офіцером артилерії в Брні й приймає близьку участь в культурному житті тамошньої української колонії. Торік він виступав з рефератом на Шевченковому святі. В його особі маємо широкого приятеля, і варто, щоб наша ширша громада знала його ім'я.

К н и г о л ю б .

Становище чужинців у Франції.

Французька преса опублікувала слідуючий комунікат міністерства внутрішніх справ Франції:

Заходи, що їх у відношенні до чужинців приймає міністр внутрішніх справ, часто викликають різні скарги. Щоб погласти їм край, треба зазначити, що коли Франція, не дивлячися на всі труднощі сучасного менту, ні в чому не відмовляється від своїх традицій широкої й повної гостинності, вона все-ж не буде терпіти, щоб цією гостинністю зловживали на шкоду інтересам країни.

Ті, що знайшли притулок на нашій території, мусять здати собі справу з тих зусиль, які зроблено для того, щоб могли

їх прийняти, і з тих обов'язків, що з того для чужинців випливають.

Тому цілком недопустимо, щоб чужинці користали з свого перебування у Франції для того, щоб чинити злочини або вести глибокошкідливу для нашого національного життя агітацію.

Керуючися цими принципами, ми не зможемо продовжувати гостинність у відношенні до тих чужинців, що порушують карні закони, або тих, що недоречно будуть мішатися у французьке політичне життя, або на нашій території будуть продовжувати політичну роботу тих рухів, до яких вони належали у своїх рідних краях.

Розуміється, що скарги, що торкаються уже доконаних вислок чужинців, недопустиму діяльність яких доказано, не будуть розглядатися і прийняті вже рішення зістануться правомочними.

Нова адреса Української Громади в Білгороді: «Ukrajinska Gromada», Beograd, Branicevska ul., 7. Y u g o s l a v i a .

Поправка

В минулому числі «Тризуба» (стор. 13) помилково було зазначено, що виклад проф. д-ра Богдана Ленкого 1 листопада відбувся в Українськiм Науковiм Інститутi в Берліні. В дійсності виклад відбувся в Українському Науковому Інституті у Варшаві.

У. Т. Г. І.

Український Технічно Господарський Інститут позаочного навчання при УГА в Чехословацькій Республіці

Продовжується запис на Економічно-Кооперативний відділ та на курси: бухгалтерські, українознавства, пасічництва, оброблення шкіри, практичної фотографії, практичної радіотехніки, практичного мислярства.

Приймається запис на нові курси садівництва, технічного перероблення садовини та городини і на курси сільсько-господарського рахівництва простого.

Звертатись на адресу: Ukrajinsky Technicko-Hospodarsky Institut, P o d é b r a d u, Zamek, Tchecoslovaquie.

На відповідь додавати інтернаціональний поштовий значок.

Товариство Прихильників Української Господарської Академії

Praha XII. Velehradská 1. IV. Tchécoslovaquie.

Управа Товариства Прихильників Української Господарської Академії цим має за шану повідомити, що черговий з'їзд членів Товариства Прихильників УГА відбудеться в неділю 11 листопада 1934 р. о 14-ій годині в помешканні готелю «Граф» (Прага-Віногради, Наместі Петра Освободителя).

Якби в призначену годину не прибула на з'їзд належна кількість членів, то о годині 15-ій з'їзд відбудеться в тому самому помешканні і з тим самим порядком денним при всякій кількості присутніх.

Порядок денний: 1) відкриття з'їзду, 2) обрання Президії, 3) доклад про стан і чинність Академії та УТГІ, 4) звіт з діяльності Управи, 5) фінансовий звіт Управи, 6) звіт Ревізійної Комісії, 7) абсолюторіум Управі, 8) план діяльності і кошторис на 1934-1935 рік, 9) доповнення до § 17 Статуту Товариства, 10) вибори Управи, Ревізійної Комісії та Товариського Суду.

За Управу:

В. Сапілький (в. р.), секретар проф. Д-р Б. М а т ю ш е н к о,
голова

Проект доповнення до § 17 Статуту Товариства.

Колективні члени Товариства (організації та установи) беруть участь у загальних зборах через своїх уповноважених, що мусять мати належні уповноваження на письмі.

Уповноваження на участь у з'їзді може бути дане і фізичним членам Товариства. Це уповноваження не позбавляє в такому випадку фізичного члена Товариства права голосу на з'їзді, як члена Товариства.

Та сама особа не може одначе мати на з'їзді більше, як два додаткових голоси по уповноваженню колективних членів Товариства.

Управа звертається до всіх членів з проською приєднати з нагоди з'їзду по одному члену до Товариства.

27 жовтня 1934 року.

Свято 10-ої річниці існування Української Громади в Шалеті, що не відбулося 13 жовтня з причини похорону міністра закордонних справ Французької республіки Л. Барту, відбудеться 17-го листопада с. р. о год. 8,30 веч.

Рада Громади.

— Р о з ш у к у ю т ь Миколу Микитовича Козирського, б. вояка 5-ої Херсонської дивізії армії УНР (з культурно-освітнього відділу), родом з Зінькова на Поділлі. Був інтернований у Польщі в таборі Каліш-Шильорно. Вийшов до Франції з Бабинської цукроварні на Волині.

Тих, що знають місце перебування Миколи Козирського, його дядько просить ласкаво повідомити на адресу — Iwan Kozyrski, poczta D e r a ž n e на Wołyniu. P o l o g n e .

**Редакція і адміністрація: 42, rue Denfert-Rochereau, Paris-V
Tél. Danton 80-03.**

Для переказів у Франції: «Le Trident», chèque postal 898.50, Paris.

Редагує — Комітет.

Адміністратор: Л. Косеяко

Le Gérant: M-me Perdrizet.